

allt, som kan både gagna och förnöja meniskolivet, tyckes här vara samladt af naturen, som själf går hvarje menskligt bemödande till handa och belönar arbetarens mödor med framgång.

§. 15.

Att dessa sjöar göra mycket till förmon för åkerbruket, det kan ingen neka. Vål sprida de en angenäm svalka i luften under den heta sommardagen; men de göra ock samma luft mera tempererad om natten. Vål går vegetationen långsammare vid stranden af en öppen sjö, än i solbaddet; men det visar sig snart vid en infallande frostnatt, hvad som är vunnet dermed, att bo vid sjöstranden, då åkern der beskyddas 2 à 3 veckor längre, än på något annat ställe, emot den härjande kölden*). Och orsaken är lätt funnen. Först hindras icke luftens täta omvexlingar på sådana öppna ställen att göra inflytelse på safternas omlopp i den ännu mjuka och omognade kärnan. För det andra meddela de icke litet quantum värme åt den omgifvande at-

*) I Luleå Lappmark ligger en holme, vid namn Björkholmen. Der pläga potatoesbladen stå ofrusna ända till sista quarteret af September månad. På andra ställen frysa de redan innan den 24 Aug.

mosferen och ersätta således under de kalla höstnätterna den brist på värma, som förorsakas af den kylande nordanvinden.

§. 16.

Dernäst böra vi äfven anmärka sådana vattensamlingar, som komma under namn af *träsk* (stagna). Träsk, egentligen ett provinciellt ord, brukas öfver allt i Norrland och säges nu om alla sorters stillastående vatten, utan afseende på någon serskild egenskap. Att detta uttryck ifrån början haft en egen bemärkelse, derom tvifla vi icke, så mycket minre, som benämningen af *sjö* och *ava* är lika mycket gängse. Och, om vi villja sluta till ordets bemärkelse genom derivation från ordet *traska*, som betyder: vada i gytta och smuts, så skulle träsk egentligen betyda: gyttefulla kärr. Härmed må förhålla sig huru som helst. Imellertid taga vi oss anledning till denna benämning af *träsk*, till skilnad från sjöar, som äro af helt annan natur.

Med *Träsk* må man således förstå sådana sjöar, som icke hafva sitt ursprung från fjellarnes sjömassor och glaciärer, utan de hafva sin upprinnelse från kärr, kalkkälldrag och annan sumpig mark. Till följe häraf är deras vatten brunt och ogenomskinligt. De äro icke djupa, från en till tio famnar. Botten består af en lös, brunaktig el-